

ظهور داعش



- کارولین کنون
- ترجمه پریسا صیادی
- نشر ققنوس
- ۱۱۰ صفحه
- ۲۵ هزار تومان

داعش تهدیدی بود که با سرعتی باورنکردنی در منطقه خاورمیانه گسترش پیدا کرد. این نیرو به زودی به یک تهدید بین‌المللی مبدل شد. این سوال‌ها همواره وجود دارند که این نیرو از کجا پیدا شد و چگونه ناگهان در فاصله‌ای کوتاه به یک گروه تروریستی مخوف مبدل شد و... کتاب تلاش دارد پرسش‌ها در مورد چرایی پیدایش این گروه را پاسخ دهد.

ده روز با داعش



- یورگن تودنهورفر
- ترجمه علی
- عبداللهمی و زهرا
- معین‌الدینی
- انتشارات کوله‌پشتی
- ۳۳۶ صفحه
- ۷۰ هزار تومان

«یورگن تودنهورفر» به همراه فرزندش فردریک و دوستش مالکوم، با هماهنگی نیروهای داعش سوریه وارد قلمروی داعش می‌شود و پس از دریافت امان‌نامه از ابوبکر بغدادی به موصل می‌رود. نویسنده طی ۱۰ روز حضورش رویدادهای شگفت‌انگیز و نفس‌گیری را از داخل قلمروی این گروه گزارش می‌کند. از آن‌جا که کتاب پیش از شکست نهایی داعش منتشر شد و نویسنده آن به لحاظ اعتبار در غرب و جهان اسلام فرد مقبولی به شمار می‌رود، با استقبال بسیاری مواجه شد.

رستاخیز داعش



- تاریخ، راهبرد و رویکرد آخرالزمانی دولت اسلامی
- ویلیام فیضی مکتس
- ترجمه حامد قدیری
- انتشارات اسم
- ۴۱۶ صفحه
- ۱۰۰ هزار تومان

نویسنده دکترای مطالعات خاورمیانه دارد و مشاور پیشین وزارت خارجه آمریکا است. او سائیتی را با عنوان «جهادیکا» راه‌اندازی کرده که به صورت تخصصی کار پژوهش در زمینه گروه‌های تندروی جهادی را انجام می‌دهد. به این ترتیب نویسنده ما را به درون این گروه جهادی می‌برد و برای ما تفاوت‌های آن با دیگر گروه‌ها به ویژه القاعده را روشن می‌کند. همچنین وی به موضوع اندیشه‌ها و انتظارات آخرالزمانی مسلمانان در پیدایش این گروه توجه ویژه دارد.

روایت داعش از درون

واکاوی کتاب از فرانکفورت تارقه: گفت‌وگو با اعضای داعش

طیبه موسایی

گزارش گر حوزه کتاب

گروه داعش در شرایط بی‌ثباتی نسبی حاکم بر سوریه به سبب ضعف دولت آن کشور در کنترل گروه‌های جهادی و از دل مخالفان حکومت سوریه سربرآورد و در فاصله کوتاهی از زمان تشکیل توانست با سازمان‌دهی منظم خود وارد خاک عراق شود، بخش‌های وسیعی از این کشور را به کنترل خود درآورد و اقدام به عضوگیری از میان مردم عادی و ارتشیان سابق رژیم صدام کند. همچنین توانست با کنترل بخش‌هایی استراتژیک مانند سدها و چاه‌های نفت در بخشی از این کشور حاکمیت خود را برقرار کند.

در چنین شرایطی دولت عراق به سبب ضعف حاکمیت نتوانست کنترل کافی را بر قلمرو و مرزهای خود اعمال کند و گروهی که بر خود نام دولت اسلامی گذاشته بود، موفق شد با پیشروی‌های خود حدود یک‌سوم از خاک عراق را به اشغال کند. آنچه در کنار توحش افسارگسیخته وضعیت را پیچیده‌تر می‌کرد، همکاری گروه‌هایی از مردم در داخل این کشور با این گروه بود که موجب پیشروی سریع‌تر و راحت‌تر آن‌ها می‌شد.

پیدایش پدیده داعش در جهان، پیروزی‌ها و پیشروی‌های آن، توحشی که نسبت به مردم عادی رومی‌داشت، مدل استفاده این گروه از رسانه‌ها و سر بریدن در مقابل دوربین‌های تلویزیون، تجاوز به زنان و دختران سرزمین‌هایی که اشغال می‌کردند و... می‌تواند برای سال‌ها موضوع پژوهش و نگارش داستان‌های گوناگون قرار گیرد تا از درون آن‌ها مشخص شود که یک عضو داعش چگونه می‌اندیشید که به این گروه پیوست و چگونه توانسته بود دست به آن حجم از توحش بی‌حدومرز بزند.

کتاب «از فرانکفورت تارقه: گفت‌وگو با اعضای داعش» به سراغ اعضای این گروه رفته است و با وجود تمامی خطراتی که ممکن بود نویسنده را در این مسیر تهدید کند، تلاش کرده تصویری درونی از داعش به ما ارائه کند. نکته حائز اهمیت آن است که

اگرچه داعش از میان افرادی که مشکلات حاد روانی و هویتی داشتند نیز عضوگیری کرده بود اما نباید فراموش کرد که بخشی از اعضای این گروه مردمی بودند که در شرایط بحرانی کشورهای سوریه و عراق خود را در می‌بریدند چون بریده شدن سر خود را دور نمی‌دیدند. نویسنده با شجاعت به بسیاری از مناطق عراق سرک کشیده و تلاش کرده است که به این پرسش‌ها پاسخ دهد: «زندگی فردی و تشکیلاتی یک داعشی چه رنگ‌وبویی دارد؟ آیا او از ابتدا این‌گونه بوده و همین‌طور می‌اندیشیده یا به تدریج تغییر کرده و یا شاید هم به ناگهان؟ دلیل جنگ و خونریزی یک داعشی برای باور سرتاسر دروغش است یا ایمان کذب؟ شاید هم قصد هم‌نشینی با پیامبر خیالی خود را با خون و خونریزی دارد؟» پژوهش‌گر، در تمامی این مصاحبه‌ها، محورهای مختلفی در حوزه مطالعات جهادگرایی سلفی و برخی تحولات جامعه‌شناختی عراق را مدنظر داشته و از طریق گفت‌وگوهای عمیق با مصاحبه‌شوندگان کوشیده است از لایه‌های گفته‌های ایشان، برای این پرسش‌ها پاسخی بیابد. باور نویسنده، برای آغاز چنین پژوهشی این بوده است که نمی‌توان چنین پدیده ژرفی را از پشت صفحه رایانه تحلیل و تماشای کرد. نمی‌شد باور کرد انسانی که به آغوش مرگ می‌رود، مزدور باشد، یا تنها برای پول و مال دنیا، چوب حراج بر متاع جان خویش بزند. احساس می‌کرد پشت این چهره مخوف و هولناک باید عاشقانه‌هایی نیز جریان داشته باشد؛ مخلوق الهی که نمی‌تواند سراسر بغض و کینه باشد.

نفرت از ایران

کتاب به گونه‌ای توأمان مطالعات کتاب‌خانه‌ای را کنار پژوهش میدانی مورد استفاده قرار داده و کوشیده است از اسناد و منابع دیداری و شنیداری مرتبط با نیروهای سلفی بهره‌برد تا به شناختی درونی از آنان دست پیدا کند. نکته جالب توجه آن است که نویسنده در پژوهش میدانی خود گاه تا دم مرگ رفته و خطرات بسیاری را به جان خرید

است. وی حتی برای ایجاد همدلی و ارتباط چند شبانه‌روز را با اعضای این گروه در زندان‌های عراق گذرانده است و این امر سبب شده که افراد به مرور در گفتن حرف‌هایشان به او اعتماد کنند. این در حالی بود که عراقی‌ها کمتر تمایل داشتند با این پژوهش‌گر ایرانی همکاری کنند و حتی وی در مواردی ساعت‌ها و روزها برای گرفتن مجوزهای مربوط برای ورود به زندان معطل شده و در مسیر او کارشکنی کردند. برخی از مسئولین میانی در عراق که هنوز دارای عقبه بعضی بوده و با ایرانی‌ها روابط مطلوبی نداشتند، به طور مداوم در روند فعالیت او اختلال ایجاد می‌کردند. هر چند وی مجوزهای مربوط را دریافت کرده بود اما نیروهای کارگزار در بسیاری از موارد مانع‌تراشی می‌کردند و تنها سماجت این پژوهش‌گر بود که نگارش این اثر و انجام ده‌ها مصاحبه با جهادگران سلفی و خانواده‌های آنان را ممکن کرد.

نگاه منفی به ایران تنها مختص کارگزاران با پیشینه بعضی نبود. بسیاری از این نیروهای بعضی که در جریان تقسیمات قدرت در عراق جدید کنار گذاشته شده بودند، به داعش پیوسته بودند و این نگاه منفی را در مورد ایرانیان درون این جریان نیز تقویت می‌کردند. هر چند باورهای سلفی جهادی هویت شیعه ایرانیان را نیز بر نمی‌تافت. نویسنده در مورد نگاه به ایران در میان داعشی‌ها می‌نویسد: «در خصوص ایران هم تشکیلات داعش و رسانه‌هایشان، این‌طور تبلیغ می‌کردند که ایران، حاکم حقیقی عراق است و مردم عراق و سوریه را می‌کشد و اگر ایران نبود، این همه مصیبت در این دو کشور اتفاق نمی‌افتاد. در عمل هم با همین حرف‌ها موفق به جذب نیرو و کسب محبوبیت در میان مردم می‌شدند. تمرکز اصلی آن‌ها، بر ایران‌هراسی و شیعه‌هراسی بود. به مردم می‌گفتند ما آمده‌ایم شما را از شر شیعیان و ایرانی‌ها نجات بدهیم. برای همین هم بخشی از مردم، از آنها استقبال کردند و زمینه مناسبی برای فعالیت آنها فراهم آوردند.

عاشقانه‌های داعش

برخلاف بسیاری از نمادها و